

In vigilia natiuitatis dñi

te. **I**deo dicit. **I**esus autem transiens per mediū illorum ibat. et venit capharnanum christus in ciuitate nazareth. habebat parentes amicos. et notos. et eius parentes erant pusillanimes timentes de morte christi. **A**lij autem erāt temerarij nihil respiciendo volentes ipm occidere. **S**ed xps tenuit medium. quia nō timuit p̄cipitiū. nec temerarie in illos impēgit. sed securus transiuit p̄ medium. **I**ta debes tu facere in prelio sp̄iali nō sis temerarius nec pusillanimis. **N**ota quō religio est vt campus plij in quo quidam sunt pusillanimes et timidi sicut illi qui timent q̄ non possint seruare regulam etc. **D**ic quō post martyriū malus seruitium quod homo potest facere deo. est intrare religionem. **I**deo dicit **E**ccli. viij. **N**oli esse pusillanimis in aīa tua. **Q**uidā aut sunt temerarij qui nihil seruant de religione. **I**deo debes tenere mediū et sperare in deo vt dicit tibi medium contra temeritatem et pusillanimitatē. **S**icut **D**avid qui dicit. **E**xpectabam eum q̄ saluus me fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate **P**s. liij. **D**e isto medio possumus dicere illud **D**an. iij. fecit medium fornacis quali ventū rotis flantem. **N**ota historiam breuiter de illis tribus pueris. **Q**uarto stetit iesus i medio i passione quādo in fine vite sue voluit suspendi i medio duorum latronum **J**ob. xix. **C**rucifixerunt eū et cum eo alios duos hinc et hinc medium autem iesum. hic xpus ostendit virtutem temperantie. que est quasi mensura deliciarum. ne homo recipiat plus vel minus. sed recipere debet necessitatem non nimis comedere. bibere. dormire. ridere. loqui. seu truffare. et sic de alijs. **H** dicit in scriptura sobrietas. **J** Petri. v. fratres sobrii estote et vigilate. quia aduersarius vester diabolus tā q̄ leorugiens circūit querens que deuoret. **H**ec habet duo extrema nimia maceratio siue acerbitas et curiositas. scz nimis curare de cibo. potu. et vestitu et hmoi. vnum extremum est nimia austeritas non recipiendo necessitatem vite in cibo et potu etc. vel nimiam penitentiā faciendo etc. instantū q̄ se interficiunt. **I**deo quilibet debet tenere medium et temperare vitam suam iuxta suam qualitatem et complexionem quilibet scit q̄tum potest portare azinus suus. **I**deo cauere debz a magis et minus. hoc ostendit christus quādo voluit suspendi in medio duorum latronum. **L**atro sinister significat prosperitatem temporalem. q̄daz sunt latrones de bonis temporalibus nimū recipiēdo. ecce curiositas vitiosa. **L**atro dexter q̄ veniam finaliter impetravit significat illos q̄ cupiunt esse in dextra glorie celestis. qui sunt latrones non quod furent aliquid de mundo. sed furantur vitam corpori pprio modicum comedendo et bibendo etc. **E**cce austeritas vitiosa. **I**deo ponamus nos in medio recipiendo necessitatem et sic erimus in medio cum xpo in cruce peniten-

tie. **I**deo dicit scriptura. **O**bscuro vos fratres p̄ misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiam viuētem sanctam deo placentem rationabile obsequiū vestrum. ad **R**homa. xij. **N**ota deo placentem magis et minus non placet deo. **N**ota d̄ patre nostro beato **D**ominico orate. cui appropinquauit demon qui tripudiando cantabat hanc cantionē. **M**agis et minus. magis et minus. magis et minus. **C**um autem fuisset adiuratus a beato **D**ominico qd̄ vellet hoc dicere. **R**espondit q̄ quicquid ipsi lucrant in hoc mūdo totum lucrantur p̄ magis vel per minus. **M**ediū autem est quod satis multum placet deo et displicuit diabolo. **D**e p̄sona autem vitiosa potest dici. **S**urge sup̄le de extremis et sta in medium. dixit christus ad hominē aridam manum habentē qui surrexit et stetit. **L**uc. vj. ergo mediū vestruz stetit etc.

In vigilia natiuitatis xpi

Quēta est in xte

Iro habens etc. **M**atth. j. **T**otus sermo n̄r ē de imp̄gnatione virginis marie. **S**ed vt istā materiam sentiatis in animabus vestri p̄ dulcedinem deuotiōis. **P**rimo salutabimus virginem grauidam etc. **I**nuēta est etc. inter xpi conceptionem et eius natiuitatem inuenio magnam differentiam in sacra scriptura singulariter in hoc. quia christi natiuitas non fuit omnino occulta et secreta. imo voluit q̄ esset mundo nunciata et publicata tam per angelos q̄ p̄ celos. per stellam orientis. per animalia per reges orientis. **S**im quod iam fuit prophatum. **E**go mouebo celum et terram et mare et aridam. et mouebo omnes gentes et veniet desideratus cunctis gentibus. **A**ggei. ij. **N**ota celum id est. sanctos angelos. **S**ed circa eius conceptionem voluit q̄ esset occulta. quia nulli persone h̄ mundi fuit reuelata. non patriarchis non pp̄hetis. nec sanctis personis. nisi solum archangelo **G**abrieli et virgini marie **S**im q̄ fuit pp̄hetatum per **E**salam. **I**n finibus terre laudes audiuimus gloriam iusti. et dixi secretum meum mihi secretum meū mihi. **E**sa. xliij. **E**t loquebatur pp̄hetata in persona **G**abrielis et virginis **M**arie. **N**ota a finibus terre **F**ines terre capiunt dupl̄. vel localiter vel temporaliter. **Q**uam ad primum computando a centro terre illud quod magis distat a centro est circūferentia. **T**erra est centrum. circūferentia est celum empireum. **E**cce fines localiter a quibus **G**abriel et virgo **M**aria audierunt laudes iusti. id est. saluatoris. quia regula ē in sancta theologia. q̄ cum dicit iustus absolute intelligitur semp̄ de saluatore. **Q**uantū ad secundum fines possunt capi temporaliter. et septē sunt etates mundi temporales. **P**rima fuit ab **A**dā vsq̄ ad **N**oe. **S**ecunda a **N**oe vsq̄ ad

Sermo

abraam. Tertia ab abraam vsq; ad moysen. Quarta a moysen vsq; ad Dauid. Quinta a Dauid vsq; ad transmigracione[m] babilonis. Sexta a transmigracione babilonis vsq; ad xpm. Septima et vltima a xpo vsq; ad finem mundi. De qua dicit ap[osto]lus. nos sum[us] in quos fines seculor[um] deuenerunt. s. ad Cor. i. Ecce fines t[em]p[or]aliter. De qb[us] dicunt Gabriel et xgo Maria. A finib[us] terre. i. in vltima etate mundi laudes audiui[m] gloriã iusti. i. saluatoris. Dicatis ange[lo] Gabriel de his laudibus et gloria saluatoris dicatis nobis aliqd. R[ati]o secretu[m] meu[m] mihi sup[er] tenebo. Ecce quo xpi co[n]ceptio fuit occulta et secreta. De qua Dauid. Descendet sicut pluuia in vellus et sicut stillicidia stillantia sup[er] terra[m]. ps. lxxj. patz g[er] differetia inter natiuitate[m] christi et ei[us] co[n]ceptione[m]. Tu licet eius co[n]ceptio a principio fuit ita secreta. tamẽ paulatim fuit manifesta. qz mulier grauida ad minus in partu manifestat suu[m] ptu[m]. Sic fuit de virgine cui[us] venter et vter[us] intumuit et nõ potuit suam imp[er]natione[m] occultare. ppter h[oc] dicit[ur] thema ppositu[m]. Inuenta est in vtero habes. patet the[ma]. Et sum in materia deuota virginis grauide. Inuenio q[ui] virgo Maria fuit inuenta grauida a sponso suo Ioseph triplici r[ati]one.

Primo p[er] experientiam sensualem

Secundo p[er] sapientia[m] diuinalem

Tertio p[er] excellentiam speciale[m]

Pro qualibet istaru[m] dicit[ur] thema. Inuenta e[st] in vtero etc. **P**rimo dico p[ro]mo q[ui] xgo Maria fuit inuenta grauida a sponso suo Ioseph p[er] experientia[m] sensualem. Omnis cognitio habet p[er] aliqd[am] sentim[en]tu[m] p[er] visum cognoscim[us] colores. p[er] auditu[m] sonos. p[er] olfactum odores. p[er] gustuz saporos. p[er] tactu[m] durum vel molle. calidu[m] vel frigidu[m]. Si dicit[ur] alicui quo scitis hoc. R[ati]o quia vidi vel audiui etc. patet q[ui] q[ui] omnis nostra cognitio e[st] p[er] sensus. Philosophus. Sensus nõ decipit circa p[ro]p[ri]u[m] obiectum maxime visus nisi sit defectus. ppter h[oc] do mini iudices faciunt magna[m] differentia[m] inter testes de visu et de auditu et de credentia. quia testis de visu est maior. Ido xps reprehendebat iudeos q[ui] volebant credere di. Quod scim[us] loquimur et qd vidimus testamur. et testimoniũ nostru[m] nõ accipitis. Joh. iij. Nota qd scim[us]. s. ego et sancti prophete loq[ui]mur. Hoc nõ. s. per visum. virgo maria inuenta est in vtero habens a sponso suo Ioseph. Sic quo postq[ui] Maria concepit tota leta fuit ad visitandu[m] elizabeth co[n]sanguinea[m] germanam sua[m] grauida[m] de beato Ioh[anne] baptista vt angelus sibi dixerat cu[m] q[ui] stetit tribus mensibus. vt dicit Lucas. Sponsus aut[em] Ioseph venit Nazareth ad visitandu[m] ipam et vidit vteru[m] eius ingrossatum. sic inuenit ipam grauida[m]. Cogitate q[ui]liter ioseph debuit admirari. qz ipse nõ tetigit eã imo dicunt sancti doctores postq[ui] fuerat desponsati xgo maria induxit sponsum suu[m] qui etiã erat x

go. vt simul facerent votu[m] virginitalis. Iam plius debebat admirari qm ipam videbat grauidam. Ideo dicit p[ri]ncipiũ euangelij hodierni Tu esset desponsata mater iesu Maria Ioseph an[te] qm co[n]uenirent. s. ad simul habitandu[m] et faciendu[m] nuptias. Inuenta est habes in vtero de spu[m] sco. Ioseph aut[em] cu[m] e[ss]et iust[us] et nollet eã traducere v[er]o luit occulte dimittere eã. Mat. i. Cogitate etiã qm fuit inuenta grauida a pentibus nõ credetes q[ui] ipsa peccasset. sed mirabant[ur] quid hoc esset. ex vna pte cogitabãt sua[m] magna[m] deuotione[m]. ex alia videbant ipam grauida[m]. Dicebat sibi mat. filia quid est hoc. R[ati]o debet xgo Maria. h[oc] e[st] illud qd placet deo qui p[otes]t facere de suis creaturis illud quod sibi placet. O filia quid dicent gentes q[ui] filia mea sit grauida anteq[ui] nuptie sint facte Cogitate dolore[m] virginis que nõ audebat reuelare. qz secretum meũ mihi. Cogitate p[er]plexitate[m] in qua erat Ioseph q[ui] erat senex et paup[er]. et xgo erat iuuenis et pulcherrima et famosa. Dicit Bern[ardus]. q[ui] ioseph ex vna pte considerabat sanctitate[m] virginis et q[ui] nõ poterat esse q[ui] peccasset. Et ex alia parte videbat ipam grauida[m] Et cu[m] naturaliter mulier nõ possit co[n]cipere sine ho[m]ine. Ideo ad instar oliue cor suu[m] erat inter duas molas. Et quia erat prudens et sapiens co[n]siderabat omnia signa male mulieris que sunt indeuotio cordis. garrulatio oris incõpositio corp[or]is. ingurgitatio comededi et bibendi. ociositas opis. vanitas ornat[us]. despectio viri. Quodlibet istoru[m] signoru[m] indicat muliere[m] esse mala[m]. Sed ioseph nullu[m] signu[m] istoru[m] inueniebat in virgine Maria. imo totu[m] co[m]positu[m]. s. omnia signa bone mulieris. **P**rimu[m] signu[m] inhoneste mulieris est indeuotio cordis ad deum. missas et p[ro]mone. quia nõ timet deũ. deus custodiat ipam ab oportunitate. Quia nisi mulier retineat timore dei nullo alio timore retrahit a malo. Timor d[omi]ni et deuotio retinuit Susanna ne peccaret quãdo dixit. angustie sunt mihi vndiq[ue]. qd eligã ignoro Sed melius e[st] mihi absq[ue] ope incidere in manus hominu[m] qm peccare in co[n]spectu d[omi]ni. Daniel. xij. Ioseph aut[em] cogitabat de sponsa sua si erat deuota vel indeuota. et videbat q[ui] nunq[ui] viderat tam sanctã et deuota[m] muliere[m]. quia semp[er] volebat orare vel legere vel co[n]templari. Et in isto fundam[en]to deuotionis mulier se debet fundare als cadet Fundam[en]tu[m] aliud nemo p[otes]t ponere p[ro]ter id qd positum e[st]. s. ad. Cor. iij. S[ed] ista ioseph nõ inuenit in beata virgine cu[m] esset deuotissima et ardentissima in deũ. Unde scriptura de ea dicit p[ro]p[ri]u[m]. vltimo. Mulier timens deũ ipa laudabit[ur]. S[ecundu]m signu[m] est garrulatio oris loquax. de[us] custodit ipsam ab oportunitate. Ratio quia ex verbis nulla deuotio remanet in aia. sic nec odor in capsã cu[m] muscate que e[st] apta co[n]tinue. Autoritas. vbi aut[em] v[er]ba sunt plurima ibi egestas frequẽter scz bonitatis p[ro]u. xij. Ido nutriatis filias v[est]ras puellas

Non signa mala mulieris sunt inhoneste.

Quid deuotio cordis ad deũ.

*H
2^m garrulatio*

In vigilia natiuitatis xpi

ne sint loquaces. Ideo. j. ad Timoth. ij. Mulier in silentio discat cum omni subiectione. aliter malum signum est. Sed mulier taciturna est bona. **¶** De significatione taciturnitatis beate virginis. quia depingit cum maiori oculo quam ore. sic proprie depingit ad innuendum quod habebat oculum cordis magnum ad cogitandum et contemplandum. sed os ad pauca loquendum. **¶** Maria autem conseruabat omnia verba hec in corde suo. Luc. ij. 22. **¶** Ioseph autem considerabat in se si sponsa sua erat loquax siue garrula. et videbat quod non. imo nolebat loqui. in signum huiusmodi ut dixi. **¶** Virgo habebat magnum oculum et paruum os. ut patet in imagine sua quam depinxit beatus Lucas que est Rhome. **¶** Tertium signum est in compositione corporis. quoniam mulier icedit tota lasciuia vel dissoluta ribalda videlicet quod habeat fornicas in pedibus. **¶** Ambrosius. Corpus hominis est simulacrum mentis. **¶** Item Salomon. Mulier in ornatu meretricio preparata ad decipiendas animas. garrula vaga quietis impatiens nec valens domi consistere pedibus suis. nunc foris. nunc in plateis. nunc iuxta angulos insidias. **¶** Proverb. vij. Et statim facit se ad fenestras etc. **¶** Sed hoc signum Ioseph non inuenit in beata virgine. quia nunquam exibat domum nisi quando ibat ad templum. et tunc ibat tota composita semper habebat oculos suos ad terram cum gestu sanctitatis. nunquam tripudiat sed oculis demissis ibat. **¶** Ideo de ipsa dicit scriptura. quod pulchra es amica mea quod pulchra es oculi tui colubaru absque eo quod intrinsecus latet **¶** Cantico. iij. dicit spiritus sanctus ad virginem bis. quod pulchra es. quia pulchra in corpore et pulchra in anima. **¶** Nota oculi tui colubaru non dicit falconu. **¶** Quartum signum est in ingurgitatione ventris. scilicet cibi et potus malum signum est in homine et in muliere. quia ille partes vicine sunt et inuitant se. unde venter plenus statim inuitat vicinum suum propter hoc persona gulosa necessario est luxuriosa. **¶** Ideo de personis gulosis dicit scriptura sancta. Comedet ad iniquitatem eorum subleuabunt animas eorum. **¶** Osee. iij. Sed virgo Maria valde paru comedebat solum pro sustentatione corporis et semper quasi ieiunabat et abstinebat. **¶** Quintum signum est ociositas ut aliqui dicentes. non laborabo ego portauimus tamen de dote viro meo. **¶** Iohannes Berni. Ociositas est mater vitiosorum et nouerca virtutum. unde quia corpus nostrum est de terra habet conditiones terre que si dimittit inculta facit vel generat spinas luxurie et malas herbas malarum cogitationum et peccatorum. **¶** Ideo de corpore ociosi. propter hoc de corpore dicit scriptura sancta. Mitte seruum. id est. corpus quod ad instar serui est gubernandum in operatione ne vacet. multa enim malicia docuit ociositas. **¶** Eccli. xxxij. Sed virgo nunquam fuit ociosa. immo erat semper occupata in sanctis operibus. **¶** Dicit Hieronymus. quod surgebat in media nocte et orabat deinde filabat. terebat etc. **¶** Sextum est vanitas ornatus et superfluitas. **¶** Mulieres se possunt ornare deceter et honeste. iuxta statum et conditionem earum.

Sed quando totum tempus et studium suum ponunt in oratione se siue corpus et non curant de anima. deus custodit ipsam. quia tales vane sunt et habent cor vanum **¶** Ideo dicit scriptura. Vanitas vanitatum et omnia vanitas. **¶** Nota regulam apostoli. **¶** Mulieres in habitu ornato cum verecundia et sobrietate ornantes se. non in tortis crinibus. aut auro aut margaritis. vel veste preciosa. sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona. **¶** Timoth. ij. **¶** Nota sobrietatem in mensura. scilicet iuxta conditionem sui status et facultatem sui viri. **¶** Sed sunt multe mulieres que nihil respiciunt et deberent verecundari quod portant quasi habitum siue ornamentum quod a meretricibus portant. **¶** Et ideo dicit scriptura. Fallax gratia et vana est pulchritudo. mulier timens deum ipsa laudabitur. **¶** Proverb. vlti. **¶** Sed virgo beata non curabat de ornamentis. bene abluebat faciem suam cum aqua distillata. scilicet lachrymarum. **¶** Beata autem Anna mater sua multum diues ornabat eam et ipsa amore matris portabat in domo. sed non extra domum. **¶** Sed oppositum facit modernum temporis filie. **¶** Septimum signum est despectio viri. unde signum est quod habet cor ad alium quando disputat cum viro de genere et de alijs statim vult ipsum suppeditare. **¶** Et secundum scripturas mulier debet honorare virum suum. **¶** Ideo precipit apostolus dei. **¶** Mulier discat in silentio cum omni subiectione. **¶** Docere autem mulieri non permittitur neque dominari in virum. sed esse in silentio. **¶** Timoth. ij. **¶** Etiam legitur **¶** Hester. j. quod assuerunt et sui dicebant. **¶** Certe viros tam maiorum quam minorum deferant maritis suis honorem et sciant viros esse maiores in domibus suis. **¶** Sic nec istud signum despectionis reperit in virgine gloriosa. quia licet esset iuuenis pulchra et nobilis et diues. et eius sponsus senex et pauper. tamen ipsa honorabat ipsum super omnes mulieres mundi. **¶** Intantum quod Ioseph nullum signum male mulieris inuenit in virgine Maria. sed omnes virtutes et affectiones bone mulieris. **¶** Ex alia parte considerabat si natura permitteret mulierem concipere sine viro et videbat quod non. **¶** Ecce quomodo fuit perplexus et cor eius erat quasi inter duos lapides molares. ex vna parte timebat ipsam diuulgare. quod statim fuisset lapidata secundum legem. **¶** Ex alia parte cum iustus esset ne videret consentire cogitauit occulte recedere et dimittere eam. **¶** Et fuit completa prophetia **¶** David dei. in persona Ioseph. timor et tremor venerunt super me et contulerunt me tenebre. et dixit quis dabit mihi pennas sicut colube et volabo et requiescam. ps. liiij. **¶** Et mansit in solitudine quantum ad propositum. **¶** Nota timor. scilicet consentire in peccatum si cum ea maneret. et tremor scilicet ne innocentem diffamaret. **¶** Ideo propositum dimittere eam patet ergo quomodo virgo Maria inuenta est in vtero etc. **¶** Moraliter auisit vos ut Ioseph ne sint impedimenta quando volueritis facere matrimonium. scilicet parentele vel affinitatis vel alius. **¶** Ideo est

W5

3^m in p^o p^o r^o p^o

in p^o p^o r^o p^o

in p^o p^o r^o p^o

Septim. vanitas ornatus

Sermo

ordinatio ecclesie vt denunciaret. Ideo dicit scriptura. Honorabile conubiū. et in omnibus thoribus immaculatus. ad Heb. vlti. Honorabile quoniam non est impedimentum. **D**ico secundo quod virgo maria fuit inuenta in vtero habens per sapientiam diuinalem. **F**undat per regulam theologie. Dicit sanctus Thomas in prima parte quod mysteria dei. id est secreta ex mera eius voluntate dependentia non possunt sciri nisi per ipsius reuelationem quia nullus vestrum potest scire cor meum nisi ego reuelem et manifestem. quoniam magis de deo sed illa que contingunt naturaliter possunt sciri. **I**sto modo medici sciunt horam mortis infirmi. quia licet effectus sit futurus tamen causa est iam presens. **N**on est sic de voluntate dei. Ideo dicit scriptura. Quis hominem poterit scire consilium dei. aut quis poterit cogitare quid velit deus. **S**ubdit Sensem tuum quis sciet nisi tu dederis sapientiam et miseris spiritum sanctum tuum de altissimis. **S**apientia. ix. **I**oseph autem cum videret sponsam suam gravidam. nec naturaliter poterat scire veritatem. quia conceptio christi nullam habebat causam naturalem. quia non venit per constellationes celestes nec per operationes angelicales nec elementales nec humanales. ergo non poterat sciri nisi per diuinam reuelationem. **C**ogitate ergo quomodo **I**oseph qui erat sanctus homo. iustus et bonus. oratio recurrit ad deum super hoc sibi dei beneplacitum reuelari supplicando. **I**uxta illud **I**aco. ij. Si quis vestrum indiget sapientiam postulet a deo qui dat omnibus affluenter et dabit ei. **I**ta fecit **I**oseph quoniam voluit de nocte recedere posuit se primo in oratione. dicendo domine vos fecistis mihi magnam gratiam. dando mihi sponsam istam domicellam. sed domine video quod est quidam uida quid est hoc quod tam sancta mulier sit gruida et hinc mulier uerba et flebat multum. **C**redo ego etiam quod beata virgo ex alia parte orabat deum affectuose concipiens sue proleptati et quod eius sponsus tristis consolaretur. **C**redo quod etiam mater sua. id est virginis orabat ne veniret ad diffamationem etc. **C**ogitate quod illas deuotas orationes deus exaudiebat. **D**icit euangelium. **H**oc autem eo cogitate. **E**cce angelus domini in somnis apparuit ei dicens. **I**oseph fili **D**auid noli timere accipe **M**ariam coniugem tuam quod enim in eo natum est de spiritu sancto est. pariet autem tibi filium et uocabis nomen eius iesum. **I**pe enim saluum faciet populum suum a peccatis eorum. hoc autem totum factum est ut adimpleret quod dictum est per prophetam dicentem **E**cce uirgo concipiet et pariet filium. et uocabit nomen eius emanuel. quod est interpretatum nobiscum deus. **C**ogitate quod angelus dixit sibi istam prophetiam **E**sa. **E**cce uirgo concipiet et pariet filium. non patrem nec spiritum sanctum. **E**sa. vij. **C**ogitate quale gaudium habuit **i**oseph quoniam sciuit veritatem. **E**st hic modo quod scitis. quare uirgo non reuelauit sibi quoniam uidebat suam tristitiam et proleptatem. quia ipse credidisset sibi. licet modo sponsus non crederet sponse sue. **R**espondeo quod secretum commissum non est reuelandum ubi deuote committitur ex quo secretum est bonum.

iustum et sanctum. quia alias reuelandum est. **S**acramentum regis abscondere bonum est. **T**hob. xij. **I**deo uirgo **M**aria que habebat conscientiam delicatissimam noluit reuelare. timens ne regem offenderet vel deum precipue. **R**ota contra multas personas uanas que non possunt tacere si deus dat eis aliquam gratiam vel reuelationem statim reuelant et male nisi super hoc sciunt expresse voluntatem dei. maxime quia quoniam credunt quod diaboli illusiones sunt diuine reuelationes. **T**ales sunt fides galline. que non potest tacere quousque prodit ouum quod posuit. **D**e talibus dicit scriptura. **Q**ui denudat archana amici fidem perdit et non inuenit amicum ad animum suum. **E**ccli. xxvij. **E**cce ratio quare uirgo maria non reuelauit **i**oseph nec matri sue secretum sibi commissum. sed spiritus sanctus reuelauerat **e**lizabeth. **D**ico tertio quod uirgo **M**aria fuit inuenta in vtero habens per excellentiam specialem. **M**ulieres communiter quando sunt grauide sunt macre discolorate tediose appetunt varia. sed non fuit sic de beata uirgine. imo dicunt aliqui sancti doctores. quod ex quo uirgo fuit gruida radij splendoris precedebant de facie sua et maxime quoniam fuit iuxta partum. hoc potest probari tripliciter per prophetiam. per theologiam. per experientiam. **Q**uoniam ad primum dicit prophetus. quod omne agens naturale quantum dat de forma substantiali. tamen etiam de accidentibus consequentibus formam. ut quod dat ignem dat etiam calorem et splendorum. **I**ta deus pater de sua forma substantiali dedit filium suum uirgini **M**arie. **Q**ui autem filius dei dicitur forma. **A**utoritas ad **h**ilip. ij. **Q**ui cum in forma dei esset exmanuit se metipsum formam serui accipiens. **N**ec mirum. si dedit splendorum sibi in facie etc. **I**deo gruida existens uirgo erat pulchrior et clarior. **S**ecundo probatur theologie. **L**egitur **E**xo. xxiii. quod quia **M**oyses locutus fuerat cum deo in monte. propter hoc radij splendoris precedebant de facie eius intum quod populus non poterat eum respicere. fiat ergo ratio. **S**i facies erat ita resplendens ex sola dei locutione quanto ergo magis facies uirginis **M**arie et filij dei conceptione. **H**anc rationem facit apostolus dicens. **S**i ministratio mortis legis deformata in lapidibus fuit in gloria. ita ut non possent intendere filij israel in faciem **M**oysi propter gloriam uultus eius que euacuatur. quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria. **I**tem ad **C**or. iij. **M**inistratio mortis fuit lex **M**oysi que non dabat uitam glorie. **T**ertio probatur per experientiam de laterna cristalli que de se est pulchra et clara. sed si intus mittatur lucerna accensa pulchrior erit et clarior. **I**dem de uirgine **M**aria **C**ogitate eius corpus pulchrum et mundum ad instar laterne et lucerna intus illuminans totum mundum est filius dei. **M**irum ergo si uirgo erat tunc clarior et pulchrior intum quod dicit textus quod **i**oseph non cognoscebat eam. **M**at. j. et ij. ex illis radijs splendoris. quia lux eterna erat in ea. **R**ota hinc quomodo **I**oseph habita diuina reuelatione. suppliciter pe-

In festo natiuitatis xpi

tebat veniā a virgine de suspitiōe quā de ipsa habuerat dicēdo. **B**ēdicta quare nō dixistis mihi. quia ego credidissē vob. **E**t q̄ dulcis ipsa ipsum cōsolabā cōgratulando q̄ esset sponsus et socius matris filij dei et ei⁹ nutrice⁹. **B**enedicta societas. **I**te q̄ reuerēter vterq̄ deū adorabant in vtero virginis incarnatū. **I**do si vultis habere societate istam vobiscū. faciatis sicut faciebat vnus mercator valenti⁹ qui quolibet anno i die natiuitatis inuitabat vnū paupem senē et aliq̄m mulierē habentē filiū puulum qui rēpresentabant sibi virginē cum filio et ioseph. **D**e quo fuit reuelatum q̄ in morte apparuerūt sibi x̄go cuz filio et ioseph di. **Q**uia recepisti nos in domo tua. ideo nos recipiem⁹ te in domo nostra. **D**e h̄ die x̄ps. **M**atth. xxv. **A**mē dico vob. **Q**uicquid fecistis vni ex minimis mei mihi fecistis. **I**do illud q̄d expenderetis in ludo detis paupib⁹ amore xpi. **P**aupes autē qui nō habent nec possunt tibi presentare pecuniās. p̄nt adin⁹ p̄sentare cras tot **A**ue maria quot dieb⁹ ip̄m portauit in vtero. vltor quot hebdomadis vel mētib⁹. **H**ebdomade sunt. xl. **D**ies vero nouē. dies vero. cc. lxxviij

In Natiuitate xpi. Sermo

Natus est vobis

Nodie saluator. **L**u. ij. **S**ermo noster erit de natiuitate dñi nostri iesu xpi et virginis p̄m. **S**ed vt sentiat̄ dulce dinem sp̄ūalem hui⁹ festi salutabim⁹ matrē dei gloriofam et c. **N**atus ē vobis hodie et c. **A** p̄ncipio mundi vsq̄ ad natiuitatē xpi nō fuerūt auditū tam boni rumores nec tam vtilēs hominib⁹ sicut sunt rumores thematis p̄positi di. **N**atus est vobis hodie. et c. omib⁹ qui eratis p̄ditū et ad infernū damnati et sententiati. **D**ecarati onem hui⁹ b̄ndicte natiuitatis comprehendendo in quinque conclusionibus.

- P**rima q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit antiq̄t⁹ p̄ sc̄as p̄sonas desiderata ardēter.
- S**ec̄da q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit p̄ iudeos min⁹ apreciata crudeliter.
- T**ertia q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit p̄ deū celebrata potenter.
- Q**uarta q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit p̄ virginem mariā abscondita humiliter.
- Q**uinta q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit p̄ sc̄os angelos publicata patēt. di. **N**at⁹ ē vobis hodie et c. **E**t q̄ vellet curioso p̄dicare oēs q̄nq̄ conclusiones esset nimis p̄lixus. **E**t omēs tangunt in themate. **I**n quo q̄nq̄ sunt dictiōes. **P**rima ḡ tangit i prima dictione. sc̄da i sc̄da. et tertia in tertia. et sic de alijs. **D**ico primo q̄ ista b̄ndicta natiuitas fuit antiq̄tus p̄ sanctas p̄sonas ardēter desiderata. **E**t vt meli⁹ istā conclusionē intelligatis audite p̄bolam. **R**oueritis q̄ fuit quedā magna et nobilis ciuitas optime populata que fuit ab ini-

micis crudeliter obfessa impugnantib⁹ eā omni genere armorū intantū q̄ iam eis deficiebāt cibaria. t̄m durauit obsidio nec inimici volebāt eos recipe ad vitam nec misericōdiaz facere aliquā. imo occidebant eos statim. **S**ciens autē hoc rex et dominus ciuitatis secrete misit nūcios et l̄ras ciuitati eis intimādo q̄ ipse veniret ad eos p̄sonalit⁹ et liberaret eos cū esset potēs. **D**e quo ciues multum fuerūt gauisi. et ardēter quotidie spectabāt eius aduentū. **R**ecte ita fuit de isto mūdo. **C**iuitas ista magna et nobilis fuit et est natura humana. **E**t q̄s possēt numerare quot ciuitates fuerunt et habitatores in ea. ab adam vsq̄ ad natiuitatem xpi. cū transiuerūt s̄m aliquos doctores vltra q̄nq̄ milia annorū. que fuit obfessa q̄tidie a crudelibus inimicis. sc̄z infinitis demonib⁹ impugnantib⁹ eam diuersis temptatiōibus cuz b̄listis de miserijs et afflictionib⁹ intrin⁹ q̄ iam deficiebant esce seu victualia spiritualia. de q̄bus dicit christus. **N**ō in solo pane viuit homo. sed in omni verbo quod p̄cedit de ore dei. **M**atth. iij. **L**icet haberent doctrinā mosaycā. sed nō dabat vitam eternā. nec habebāt potū. id ē. p̄missionē sp̄ūalium que refrigerant aīas. **E**t q̄n aliq̄s exibat de ciuitate. s. p̄ mortem. statim sine misericōdia capiebat⁹ et in carcere inferni incarcerabatur. **D**eus autē dñs hui⁹ mundi volēs cōsolari ciues secrete misit eis nuncios sc̄z sc̄os patriarchas et p̄phetas. cum l̄ris suis nunciando eis q̄ ip̄emet p̄sonaliter veniret ad liberandū eos. **D**e q̄ multum gauisi ciues et habitatores ciuitatis mittebant sibi supplicationes sc̄z deuotas orationes. vt veniret et liberaret ciuitatem. **P**rimo venit **M**oyse dicēs deo patri. obsecro te dñe mitte quem missurus es. **E**xod. iij. put promisi sti. **S**ecūdo **D**auid ex pte ciuitatis toti⁹ dicēs filio. **D**ñe exita potentia tuam et veni vt saluos facies nos. ps. lxxix. **T**ertio **S**alomon dicens spiritui sancto. **M**itte illā de celis sanctis tuis. et a sede magnitudinis tue vt mecū sit et mecum laboret. sc̄z cōtra inimicos. **S**apient. ix. **N**ō mitte illam sc̄z p̄sonam christi in carne humana. qui mittit a patre sp̄ū sancto q̄ntum ad humanitatē. **Q**uarto **E**saías dicēs. **U**tinam dirumperes celum et descenderes. **E**sa. lxxiij. **A**lij dicebāt **V**eni dñe et noli tardare. relaxa facinora plebis tue israel et c. **R**ex autē auditis his supplicatiōibus misit secrete vnū nunciū ciuitati qui diceret ex pte sua. **A**parebit in finem et nō mentietur si moram fecerit expecta eum. quia veniens veniet et nō tardabit. **A**bacuc. ij. **E**cce quō ardentē desiderabā. et dicebant s̄m **A**mbrosium. **Q**uo modo veniet quādo nascetur quando apparebit putasne videbo. putasne durabo. putas hīc me inueniet illa natiuitas. **S**i oculi mei videbunt per quem oculi cordis reuelabunt. o si oculi mei videbunt quod credo in scripturis dei. **E**t q̄to